

Peti razred, druga priprava

Predmet	Gospodinjstvo
Razred	Peti razred
Število ur	2 zaporedni uri
Področje (učna celota)	Ohranjanje okolja
Tehnika	Šivanje tradicionalnih vzorcev na tkanine
Naloga (učna enota)	Obdelava tkanin, vzorci
Materiali	Blago – lan ali platno kot za stenske prte, filc, različni sukanci, svinčnik, radirka.
Orodja, podlage	Papir za skice, različne šivanke, škarje, zaščita za mize.
Motiv	Značilne vrste tekstila, izdelava oblačil, stare obrti
Obravnavana kulturne dediščine	Značilno krašenje tekstila in pohištva
Didaktični pripomoček in učna sredstva	PPT-predstavitev in narisana predloga vzorcev s fotografijami izdelkov ter e-kviz, dostopen na spletni strani https://sola-prenove-za-nove-generacije.si/ V skrinji je vzorec vezanja.
Metode dela	– pogovor in razlaga – prikazovanje, demonstracija v živo – predhodno raziskovanje
Oblike dela	– frontalna – individualno delo
Učni cilji	– Razlikujejo med naravnimi in umetnimi vlakni (GOS)

	– Razvrščajo in poimenujejo vlakna in s preizkusi razlikujejo lastnosti vlaken (GOS) – Izdelajo praktičen izdelek – vezeni motiv (GOS) – Poznajo vrste blaga (GOS) – Razvrščajo tekstilne vzorce po namenu uporabe (GOS) – Spoznavanje tradicionalnih vzorcev, motivov in barv na tekstilu in pohištvu (LUM) – Urijo ročne spretnosti (GOS)
Prilagoditev za izvedbo v učilnici	– PPT-predstavitev – projektor in računalnik – priprava miz in materiala
Prilagoditev za izvedbo na daljavo	– Posredovanje učne priprave, PPT-predstavitve, e-kviza
Prilagoditev za izvedbo v učilnici na prostem	Predstavitev ustvarjanja na prosto na mize in klopi: – podlaga, natisnjen PPT na plastificirane predloge – tablice za delo v manjših skupinah – prilagoditev tehnike za razmere za delo na prostem
Predlagana vrsta učne ure	– Izvedba v razredu – Teoretična in praktična
Prilagoditev: Učenci z učno pomočjo	Izdelajo en primer vezenja robčka.
Nadarjeni učenci	Izdelajo en primer vezenja značilnega prtiča nad ognjiščem z napisom, posvetilom, pregovorom ...
Medpredmetna povezava	– Vzorci, simetrija, tople/hladne barve, kontrast, oprema notranjega prostora (LUM) – Deli celote, vzorci, simetrija (MAT) – Pozitiven odnos do okolja (DR) – Ljudski prostor (SLO)

Predlog predhodne dejavnosti – aktiviranja predznanja	– Posegi v okolje, vpliv narave in človeka na naravo (NIT) – Možnost ogleda značilnih obdelav tkanin ali drugih oblačilnih kosov v neposredni bližini (GOS, LUM) – Obisk muzeja in ogled narodnih noš, načina izdelave oblačil, na primer barvanja tekstila (GOS, ŠPO)
Dodatna dejavnost učencev povezana z obravnavano temo v okviru učnih ur obravnavanega sklopa	Učenci predhodno v knjižnici poiščejo primere poslikanega pohištva – lahko v slikanicah (zibke, skrinje ipd.). Predlogo prinesejo v šolo, da izdelajo vzorec vezanja.
Predlog nadgradnje (pri interesnih dejavnostih, v dan dejavnosti ipd.)	Učenci obišejo muzej v neposredni bližini ali izdelujejo po predlogah na fotografijah (z udeležbo kustosa iz muzeja). Izdelke se razdeli v več skupin: izdelava robčka, izdelava prta nad ognjiščem, izdelava okraska na avbi, izdelava vezanih voščilnic ipd. Inštalacija kotička kuhinje z orodjem in s tradicionalnimi izdelki iz blaga. Povezava z likovno umetnostjo – valjčki in tehnika poslikave sten, povezava s tehniko – poslikava pohištva.

1. uvodni del	V kompoziciji slovenskega motiva so že od nekdaj priljubljeni različni motivi s
----------------------	---

Legenda	prevladujočim dekorativnim pomenom.
U – učitelji	Ornamente tako tvorijo posamezni motivi v
O – otroci	svobodni sestavi, ki se ne ozirajo na pokritost celotne ploskve in sestavljenost (tektoniko) predmeta, temveč zgolj na njegov umetniški izraz. Tako je slovenski ornament izraz lirično stiliziranih motivov in umetniške sestave.
	U: Osrednja motiva v slovenski ornamentiki sta nagelj in srce. Prek njiju se zrcali slovenska liričnost in največkrat simbolično predstavljata ljubezen. Glavni motivi so podani v jasnejših in močnejših barvnih tonih (rdeče, modro, rumeno), stranski pa so izraženi v mirnejših, prehodnih tonih (zeleno, rjavo, oranžno). Pojavnost barv na motivih je prosta in se ne omejuje na barvo motiva v naravi. Njihova izbira je poljubna in tako ornamentu poda še dodaten umetniški izraz. Pojavnost slovenskega ornamenta je v večini zastopana med vezeninami, med katerimi so svoj slog najbolj izoblikovale belokranjske vezenine, in v ornamentiki čipk, ki najbolj zaznamuje Idrijo. U: Preprosta ljudska umetnost pa pozna tudi krašenje pohištva. Največkrat so bogato okrasili skrinje, ki so jih neveste prinesle s svojo doto k hiši. Okrašeni so bili tudi zibke, omare, stoli ali mizice. Kot dekorativni element je ornamentika našla mesto tudi na poslikavah lesenih cerkvenih stropov in kot kovan del naoknic, ograj in kljuk, kot izžagan motiv na lesenih ograjah in manjših predmetih (žlice, pipe, glavniki). Glede na slovenske običaje je njihova pojavnost vidna tudi na poslikavah pisanic.

2. osrednji del	U: Danes se bomo posvetili vezenju, vendar kot vidite na primerih, je vezenje v motivih sorodno poslikavi pohištva ali kovanim ograjam/okenskim rešetkam, zato si lahko pomagate tudi z vzori od tukaj: https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-ZOZRI4JL/d608a2ce-fec3-45dd-bba2-b1f5c776308e/PDF Po predlogah Jožeta Karlovška si bomo izbrali vzorec in izdelali en ornament na izbranem kosu blaga. Kriteriji, ki jih morate upoštevati: 1. Vsak vzame en kos blaga. 2. Vsak izbere po možnosti svoj motiv, ki ga lahko nekoliko prilagodi po svoji ideji. 3. Najprej na blago s svinčnikom skiciramo želeni motiv. 4. Določite barve niti in vzemite svoje sukance. 5. Napeljite iglo in po vzoru začnete vesti. 6. Preizkusiti morate vsaj 3 različne šive. 7. Motiv mora biti izvezen do konca. 8. Izberite razmeroma majhne motive, ki naj ne presegajo 10 cm v dolžino in 3 cm v višino. 8. Če je kdo zelo spreten, naj izveze kakšen rek, pregovor, moto ali slogan, ki je lahko tudi moderen. ZAČNEMO DELATI.
------------------------	---

3. zaključni del	Z učenci pospravimo učilnico, postavimo zaključno inštalacijo, se zberemo okoli nje in se pogovorimo: – o značilnostih tekstilnih vlaken, poudarek na lanu – o elementih, ki so jih uporabili: značilni vzorci in napisi – kateri ornament so izbrali – predstavijo lahko tudi plakate in domače raziskovanje (zalepijo v zvezek), – sestavimo prostorsko kompozicijo. PREGLED IZDELKOV IN VREDNOTENJE – Pogovorimo se o zadanih kriterijih vrednotenja in ugotovimo uspešnost nastalih kompozicij. – Učenci vrednotijo izdelke drug drugemu. – Nato vrednotijo tudi svojega – ugotovijo, kaj so upoštevali in česa niso upoštevali pri zadanih kriterijih. – Izvedemo razstavo v učilnici, hodniku, kotičku.
-------------------------	---

Projekt Šola preнове za nove generacije in dediščino 21. stoletja sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 478.000 evrov. Namen projekta je vzpostaviti medinstitucionalno okolje in učne prakse za bolj načrtno izobraževanje novih generacij v osnovni šoli o kulturni dediščini in prenovi kot pomembnih kompetencah in vrednotah za življenje in delo v 21. stoletju.